

Evaluatie exploratieve missie MCC Swa Vana, Zuid-Afrika, 2014

Van 21 tot en met 26 september 2014 heeft een MCC-team een eerste exploratieve missie verricht op uitnodiging van het Kinderfonds MAMAS en het Swa Vana Children's Project in het Noordoosten van Zuid-Afrika.

In de provincie Mpumalanga, die in het oostelijke deel aan het Krugerpark grenst, hebben we 1137 kinderen medisch onderzocht en behandeld, veel aandacht besteed aan het inventariseren van de lokale gezondheidssituatie en voorlichting gegeven aan de health care workers van het project.

De medische checks vonden plaats in drie dorpen dicht bij het stadje Hazyview: Huntington, Lilydale en Justicia. Het betrof hier een gebied waar kinderen in grote armoede leven en waar geweld, ziekte, ondervoeding en verwaarlozing hun sporen hebben achtergelaten.

Voor de checks hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de community ruimtes van Swa Vana. De technische hulpmiddelen en enige medische voorraad werden vanuit Nederland (met dank aan Paul van Hattum) door de teamleden meegenomen. Het overgrote deel van de medicatie is via de lokale apotheek van Bubezi Clinics besteld, met hulp van en dank aan Jerry Sibisi en de Nederlandse, in Zuid-Afrika werkende arts Hugo Tempelman.

Onze contactpersoon ter plekke was Charmaine Krügel, die met een kernteam de voorbereidingen op zich heeft genomen. Het kernteam werd versterkt door twee verpleegkundigen in opleiding in Johannesburg.

MCC werkte bij deze missie voor het eerst samen met het Kinderfonds MAMAS, de organisatie die MCC begin 2014 benaderde om op deze locatie te komen checken en die zich inzet voor concrete, dagelijkse hulpverlening aan kwetsbare kinderen in ernstige armoede. Het fonds zet op lokaal gebied sterke, indrukwekkende Zuid-Afrikaanse vrouwen (MAMAS) neer die zelf dagelijks zorg, bescherming, eten, warmte en liefde voor meer dan 20.000 kinderen in 24 projecten in Zuid-Afrika op zich nemen. De werkwijze van MCC en het Kinderfonds lijkt zeer op elkaar, en vanuit deze gedachte werd dan ook het idee geboren om te exploreren of een medische missie een aanvulling zou kunnen zijn voor de MAMAS in Zuid-Afrika.

Het Kinderfonds koos op basis van de MCC-criteria twee protegé projecten: Het Swa Vana Children's Project, in 2004 opgericht door inspirerende, lokale projectmoeders, en Valoyi Trust in het Noorden van Zuid-Afrika (provincie Limpopo; zie hiervoor de MCC-missiesite van Valoyi Trust. Deze missie vond eveneens in september 2014 plaats).

Beide MCC-missie vormden de eerste medische interventie op deze schaal. In het checkgebied is een groot tekort aan artsen, verpleegkundigen en andere paramedici.

Het MCC-team bestond uit de volgende teamleden: Ines von Rosenstiel (kinderarts; missieleider en medisch eindverantwoordelijk), Miguette Jadoul (Public Affairs manager; missieleider en organisatorisch eindverantwoordelijk), Jankees de Ridder (huisarts), Gemma van Huijstee (huisarts), Danielle de Jongh (jeugdarts); Winnie Scholtens (basisarts), Martin van Nes (basisarts), David Spitaels (GGD-arts), Jankina Ligtvoet (verpleegkundige neonatologie), Hetty Hessels (consultant in de zorg) en Jan Klingenberg (consultant).

Gedurende de checks van de kinderen is er gewerkt conform het MCC carrousel model, inclusief de stations 'hygiëne/handenwassen' en 'tandenpoetsen'. Voor alle kinderen was er een tandenborstel. Daarnaast is er aandacht besteed aan de voorlichting van ouders en begeleiders ten aanzien van voeding en hygiëne. De wisselende lokale vertalers en helpers zijn nauw bij ons werk betrokken om zoveel mogelijk kennis over te kunnen dragen.

De opvallendste medische bevindingen lieten 34% anemie en 13% prevalentie van cariës (al dan niet met pijnklachten) zien. MCC heeft 51% van de kinderen een anti-wormbehandeling gegeven. Het grootste deel van de kinderen heeft geen toegang tot het nationale anti-wormprogramma. Hoewel HIV/AIDS een van de voornaamste gezondheidsissues in Zuid-Afrika is, zagen we 'slechts' vijf kinderen met HIV. Dit zijn echter alleen de ons bekende en daarmee gecodeerde gevallen.

Opvallend aan deze missie in vergelijking met andere missies is dat er weinig ondervoeding was (slechts 2% onderweight, 7% stunting, 1% wasting) en een grote mate van sociale problematiek (zoals huiselijk geweld, verkrachting). Zo'n 10% van het totaal aantal kinderen is doorverwezen voor een follow-up.

Vanwege de grote sociale problematiek ligt een aanbeveling om te investeren in een sociaal werker voor de hand. Dit geldt ook voor aanbevelingen op het gebied van anemiepreventie, voorlichting (bijv. t.a.v. HIV/AIDS), water, ontworming en samenwerking met lokale public health voorzieningen.

Onze ervaringen, de algehele organisatie en ondersteuning alsmede de resultaten van de checks vormen een goede basis om deze plek ook in de toekomst te bezoeken. Gezamenlijke inspanningen van Kinderfonds MAMAS, Swa Vana en MCC in dit gebied in de komende jaren in de vorm van een sociaal werker en adequate gezondheidsvoorlichting aan leraren en ouders zijn zeer de moeite waard en kunnen de kwaliteit van leven van duizenden kinderen verbeteren.

De MCC Swa Vana missie was een bijzondere ervaring, vooral door de hechte samenwerking van het Swa Vana en Nederlandse team en het ons geschonken vertrouwen van een vooraf enigszins kritische bevolking, al was het maar omdat wij als "artsen uit het Westen" wellicht het (op dat moment in Afrika zeer actieve) Ebola-virus mee zouden kunnen brengen, zo was hun gedachte.

Deze eerste exploratieve missie naar dit gebied in Zuid-Afrika was een ervaring die tot nadenken stemde over de twee werelden die we zagen in Zuid-Afrika: enerzijds de Westerse moderne, welgestelde samenleving die tegenwoordig vaak ook met Zuid-Afrika geassocieerd wordt, en het Zuid-Afrika met al zijn problemen zodra je de verharde weg verlaat. Het Zuid-Afrika dat arm is, medische problemen, maar zeker ook sociale problematiek kent.

Samen met het Swa Vana project en het Kinderfonds MAMAS zullen wij deze missie uitgebreid evalueren en naar samenwerkingsmogelijkheden voor de toekomst kijken.

Een speciaal woord van dank gaat uit naar Charmaine Krügel, haar lokale team en alle betrokkenen bij het Swa Vana project, met name alle vrijwilligers die de voorafgaande maanden de missie op diverse wijzen mede hebben voorbereid en ons voorafgaande aan en tijdens ons werk hebben ondersteund. Het MCC team is onder de indruk van hun vriendelijkheid en commitment.